

Valtioneuvoston asetus

raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden sekä imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöiltä

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään työturvallisuuslain 11 §:n 3 momentin (738/2002) nojalla:

1 §

Vaarojen selvittäminen ja arviointi

Työnantajan on selvitettävä ja tunnistettava työssä käytettävien tai esiintyvien tässä asetuksessa tarkoitettujen tekijöiden aiheuttamat vaarat sekä arvioitava niiden merkitys raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle sekä raskaudelle tai imettämiselle (*riskin arviointi*). Arvioinnissa on otettava huomioon altistumisen luonne, määrä ja kesto.

Työterveyshuollon asiantuntijoiden ja ammattihenkilöiden käytöstä, työterveyshuollon sisällystystä, työpaikkaselvityksestä sekä terveystarkastuksista säädetään työterveyshuoltolaissa (1383/2001).

2 §

Vaaraa aiheuttavat tekijät

Työnantajan on otettava 1 §:ssä tarkoitettussa riskin arvioinnissa huomioon ainakin seuraavat tekijät:

1) kemialliset aineet ja seokset, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle, ja jotka täyttävät aineiden ja seosten luokitukselta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/ETY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1272/2008 mukaiset luokituskriteerit yhdessä tai useammassa seuraavista vaaraluokista tai vaarakategorioista ja joita koskee yksi tai useampi seuraavista vaaralausekkeista:

- a) sukusolujen perimää vaurioittava, kategoria 1A, 1B tai 2 (H340, H341);
- b) syöpää aiheuttava, kategoria 1A, 1B tai 2 (H350, H350i, H351);
- c) lisääntymiselle vaarallinen, kategoria 1A, 1B tai 2 tai lisäkategoria ”vaikutukset imetykseen tai imetyksen kautta aiheutuvat vaikutukset” (H360, H360D, H360F, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361f, H361fd, H362);
- d) elinkohtainen myrkyllisyys kerta-altistumisessa tai toistuvassa altistumisessa, kategoria 1 tai 2 (H370, H371, H372, H373);

2) muut kemialliset tekijät, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle, kuten:

- a) anestesiakaasut;
- b) elohopea ja sen yhdisteet;
- c) hiilimonoksidi eli häkä;
- d) orgaaniset liuotinaineet;
- e) sytostaattiset lääkkeet;
- f) synteettiset hormonit, kuten estrogeenit ja progestiinit, sekä hormonien vastavaikuttajat;
- g) mangaani;
- h) alumiini;
- i) hitsaushuurut;
- j) ympäristön tupakansavu;
- k) sellaiset kemialliset tekijät, joiden tiedetään olevan vaarallisia ja jotka voivat imeytyä ihon läpi;
- l) syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat työmenetelmät, joista on säädetty työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1267/2019) liitteessä I;

3) biologiset tekijät tai niiden vaatimat hoitotoimenpiteet, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville tai raskaudelle eikä työntekijällä ole näille tekijöille riittävää immuniteettisuojaa, ja tekijät on luokiteltu työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuville vaaroilta annetun valtioneuvoston asetuksen (933/2017) 3 tai 4 §:n mukaisesti ryhmään 2, 3 tai 4, kuten:

- a) hepatiittivirukset;
- b) herpesvirukset;
- c) HI-virukset;
- d) listeriabakteeri;
- e) sytomegalovirus;
- f) toksoplasma;
- g) vesirokkovirus;
- h) vihuriokkovirus;
- i) parvorokkovirus;

4) fyysikaaliset ja fyysiset tekijät, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville, äskettäin synnyttäneille tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle, kuten:

- a) melu;
- b) ionisoiva säteily;
- c) ionisoimaton säteily;
- d) äärimmäinen kylmyys tai kuumuus;
- e) iskut, värinä tai liike;
- f) taakkojen käsittely;
- g) liikkeet ja asennot, liikkuminen, henkinen ja fyysinen väsymys sekä muut työntekijän toimintaan liittyvät fyysiset rasitukset;

5) työolosuhteet, joiden tiedetään aiheuttavan vaaraa raskaana oleville, äskettäin synnyttäneille tai imettäville työntekijöille taikka raskaudelle tai imetykselle, kuten maanalainen kaivostyö.

3 §

Tiedottaminen

Työnantajan on tiedotettava työntekijöille 1 §:ssä tarkoitetun riskin arvioinnin tuloksista sekä sen johdosta toteutettavista yleisistä toimenpiteistä. Työnantajan on erityisesti tiedotettava työntekijöille työssä käytettävistä tai esiintyvistä tekijöistä, jotka voivat aiheuttaa erityistä vaaraa raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle taikka raskaudelle tai imetykselle.

Raskaana olevan, äskettäin synnyttäneen tai imettävän työntekijän on ilmoitettava tilastaan työnantajalle, jos työssä käytetään tai esiintyy 1 momentissa tarkoitettuja tekijöitä.

4 §

Yksilölliset toimenpiteet ja työnteon kieltäminen

Työnantajan on riskin arvioinnin perusteella ja saatuaan tietää työntekijän tilasta ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin yksittäisen työntekijän erityiselle vaaralle altistumisen ehkäisemiseksi ja estämiseksi.

Työnantajan on rajoitettava työntekijän altistuminen erityistä vaaraa aiheuttavalle tekijälle työolosuhteita tai työaikoja väliaikaisesti muuttamalla niin vähäiseksi, ettei altistuminen aiheuta riskiä työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle taikka raskaudelle tai imetykselle.

Jos riskin poistaminen ei ole teknisesti mahdollista tai se ei ole kohtuudella toteutettavissa, työnantajan on pyrittävä siirtämään työntekijä muihin työntekijälle sopiviin tehtäviin ottaen huomioon hänen ammattitaitonsa ja kokemuksensa.

Jos riskiä ei saada poistettua, työnantaja ei saa teettää raskaana olevalla, äskettäin synnyttäneellä tai imettävällä työntekijällä tällaista työtä.

Työnantaja ei saa missään tilanteessa teettää raskaana olevalla tai imettävällä työntekijällä työtä, jossa tämä altistuu lyijylle tai sen johdannaisille niin, että näitä voi päätyä työntekijän kehoon. Lisäksi työnantaja ei saa missään tilanteessa teettää raskaana olevalla työntekijällä työtä, joka edellyttää savu- tai kemikaalisukellusta, vedenalaista laitesukellusta tai työskentelyä korkeassa ylipaineessa.

Raskaana olevalla työntekijällä ei myöskään saa teettää työtä, jossa työntekijä altistuu tässä asetuksessa tarkoitetuille kemiallisille tekijöille siinä määrin, että ne ylittävät työturvallisuuslain (738/2002) 38 §:n 4 momentin nojalla annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa säädettyjen haitallisiksi tunnettujen pitoisuuksien ohjeraja-arvot.

5 §

Yötyö

Työnantaja ei saa teettää raskaana olevalla tai äskettäin synnyttäneellä työntekijällä yötyötä, jos asiassa esitetyn työpaikan työterveyshuoltoa toteuttavan lääkärin taikka muun työntekijän

työolosuhteet [tai raskauden] tuntevan lääkärin lausunnon mukaan yötyötä ei tule tehdä työntekijän turvallisuudelle tai terveydelle taikka raskaudelle aiheutuvan riskin vuoksi. Työnantajan on tällöin pyrittävä järjestämään raskaana olevalle ja äskettäin synnyttäneelle työntekijälle mahdollisuus siirtyä päivätyöhön. Muutoin sovelletaan mitä edellä 4 §:ssä säädetään.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

...ministeri Etunimi Sukunimi

Nimike Etunimi Sukunimi